

Pels vells camins de sempre

Darrerament, la major part dels articles que apareixen en les revistes setmanals o quinzenals versen sobre temes polítics, perquè són els d'una actualitat més viva. També podria ésser-ho aquest, però no vull que sigui així. Davant meu s'alça una llum brillant que m'enlluerna: la diada de Sant Jordi, Patró de Catalunya.

Fa uns quants dies, aprofitant les vacances de Setmana Santa, vaig anar a Empúries, un dels llocs on hauriem d'acudir amb una certa periodicitat i passar-hi hores en silenci, deixant-nos xopar ja aquell aire que conté tants misteris de la nostra antiga història; tot, qualsevol pedra, qualsevol herba, qualsevol vestigi ens revela algun petit secret de la nostra ànima col·lectiva; no ho fa d'una manera espectacular, com una gran bandera onejant, sinó al revés, íntimament, semblant en la consciència la llavor que un dia o altre fructificarà. El cel d'un blau puríssim, el mar fent-hi un contrast colpidor, la remor del vent, convidaven a una meditació profunda. I em sentia més català que mai, més enamorat que mai de la meua terra, i recordava vagament aquelles paraules que escrivé Joan Maragall en el seu article «Sant Jordi, Patró de Catalunya». No me les sabia pas de memòria, però si el seu sentit pregon, perquè el poeta, quan les escrivé, hi donà un to penetrant i viu, aquell que travessa les fronteres del temps i de l'espai perquè és la saba viva d'un país.

I és per això que quan he sabut que havia d'escriure aquestes ratlles per la nostra revista he agafat el llibre del poeta i rellegit aquell article, restant després una estona en silenci. Ell, pels vells camins de sempre —que són els de la sinceritat de l'ànima humana, els de l'amor amb tot allò que et fa ser— digué les paraules més meravelloses que defineixen l'ànima de Catalunya, feta llum en la diada de Sant Jordi: «Cada un de nosaltres és com un munt de terra catalana que caminés i amb una arrencada d'esperit català, adelerat cap a l'altura; així és que tots ens trobem tan germans, perquè Catalunya és viva en tots nosaltres. Ens estimem amb aquella amor mateixa de la terra i de la història, perquè som nosaltres mateixos, llavors, història i terra; terra que camina, història viventa i l'amor que tot ho mou».

Després de tota l'efervescència política que hem viscut i vivim, convé impregnar-nos de poesia; convé volar lliu-

rement pels camins dels ideals; convé cloure els ulls i gaudir de les paraules més boniques, de les imatges més fugitives. Per què els polítics han passat a les golfes de la història, generalment, i els poetes no? No sembla lògic si aquells vivien de realitats i aquests de fantasia. Però ho és de lògic, perquè els poetes hi veuen amb uns altres ulls, copsen les subtilitats de l'ànima humana i l'ànima humana és perenne, com ho és l'ànima col·lectiva, l'ànima dels pobles, l'ànima de Catalunya.

La Diada de Sant Jordi del 1979 tindrà unes característiques molt diferents de les viscudes fins ara; però jo voldria que tornés a ser la Diada de les roses

—això sí, de roses de la llibertat—, de la llum, de l'alegria de la bandera, dels rostres somrients, de l'amor pel carrer, del llibre rebut com a símbol d'amistat, de les converses cordials sota la llum d'un dia clar de primavera. D'aquesta manera seria també una mica la celebració retornant pels vells camins de sempre; i significaria un respir col·lectiu sanitos i profund, amarat de catalanitat fins al moll dels ossos. I quan, arribada la nit, cloguéssim els ulls, una serena llússor ompliria el país amb l'espurna de la pau i l'harmonia que l'ànima de Catalunya vol i desitja.

Martí Sunyol i Genís

Ciudadà del món

«Català? Espanyol? Jo sóc ciudadà del món!»

Un cop heu dit això, amic, us heu quedat ample i satisfet com si us haguéssiu tret un gros pes del damunt. Tantmateix, per poc que ho rumieu, descobrireu que en realitat heu dit una solemne niciesia.

Per començar fixeu-vos que la vostra frase comença pel verb substantiu, el que expressa la vostra «substància»: jo sóc. Noteu que sou el que sou abans de dir-ho i fins i tot abans de saber-ho dir, i, que per tant, que ho sapigüeu dir o no, allò que sou ho sou igualment.

I vet-aquí que, primer, sou un ésser humà i no pas, posem per cas, un armari. No us ho heu pogut triar. Segur que no us desplaia pas! Però tampoc no us heu pogut triar ni el pare ni la mare, com tampoc aquests es pogueren triar els seus.

Tampoc no us heu pogut triar (com no ho pogueren fer el vostre pare i mare) el país, la cultura, la llengua ni el moment històric dins els quals tingué lloc el vostre naixement. L'herència i el medi us han afaïçonat tan intensament com no us podeu imaginar: hi ha psicòlegs que, per aquest camí, arriben a negar la llibertat. Ja veieu si això és important.

Quan dieu «jo sóc» no oblideu que en vós, en el punt més íntim del vostre ésser, és tot aquest passat que diu «jo sóc». Aquest passat és més vós que vós mateix. Són una confluència de milers de línies que vénen de qui sap on.

Una vegada que en Prieto en una conferència, digué que a l'edat de vint anys «havia fet el pensament de dedicar la

seua vida a la causa obrera», el filòsof Ortega (tan poc creient com l'altre) li replicà: «mai no hauries pensat tal cosa si vint segles de cristianisme no t'empenyessin per l'esquena».

Que en som poc d'originals, amic!

Sembla més assenyat i més realista assumir ben conscientment «allò que ja som». Per més que volguéssiu no podríeu renunciar a ser un ésser humà. I, si sou català, per més que us esforceu, sereu radicalment, «substancialment» català... àdhuc en el moment de pronunciar (si arribéssiu a pronunciar-ho) la frase «jo no ho sóc». El que pretén dir «jo no sóc» allò que realment és, àdhuc en dir que no, se li nota que sí. A un català, si no vint segles, deu sí que l'empenyen per l'esquena...!

Per tant, autodefinir-se «ciudadà del món» amb la pretensió —amb aquesta afirmació— d'anul·lar allò que ja sou des que els «primats» convergiren en l'«homo sapiens» seria, simplement, grotesc.

En canvi mereixerà tot el respecte i tota l'aprovació el vostre propòsit si, un cop assumit allò que sou (assumit amb tota honra el ser català o espanyol o francès...) maldeu per ser, a més, ciudadà del món.

Car el món, per tal de ser una societat, necessita homes concrets, homes amb substància, no desnaturalitzats, no somniatruites... Ningú no us demana un suïcidi previ per a integrar-vos a la gran societat sinó, el contrari, que sigueu prèviament i amb tota autenticitat allò que sou...

J. Rovira Tenas

Foto *Battle*

Revelat de color fet per KODAK